

Блок формування оцінок. Здійснює порівняння відповіді студента зі змістом банку відповідей, і відповідно до обраного режиму оцінювання, фіксує оцінку відповіді в балах.

- Протоколи, статистика. Записує в пам'ять комп'ютера прізвище студента, дату, іспиту, розподіл набраних балів. [4].

Перевага такої системи полягає в тому, що виключене угадування і списування. Отже, педагогічний контроль, як спосіб оцінки результатів при проведенні поточного і підсумкового тестування виконує свої функції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб.: - К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: навч.посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002, - 576 с.
3. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей. – Харків: ВПП «Контраст», 2008. – 488 с.
4. Педагогічний контроль у системі освіти: конспект лекцій / Укл. В.В. Белікова, В.В.Кулешова – Харків: УІПА, 2011. – 115с.

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-
БАКАЛАВРІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ
Петюніна В.М., Макаров В.О., Бачинський Р.О., Лук'янова Л.В.
Харківський національний медичний університет, м. Харків

Підготовка майбутніх лікарів-лаборантів починається з вивчення природничих наук – медичної біології, біофізики, хімічних дисциплін та ін. Відповідно до вимог ОКХ (лікар-лаборанта) на кафедрі медичної та

біоорганічної хімії студенти-бакалаври (у подальшому «студенти») зі спеціальності 6.120102 «Лабораторна діагностика» вивчають такі предмети:

- медична хімія, 20 годин лекцій, 50 години практичних та лабораторних занять, 50 годин самостійної позааудиторної роботи, перший рік навчання, I семестр;

- біоорганічна хімія, 14 годин лекцій, 46 годин практичних та лабораторних занять, 30 годин самостійної позааудиторної роботи, перший рік навчання, II семестр;

- техніка лабораторних робіт, 50 годин лабораторно-практичних занять, 25 годин самостійної позааудиторної роботи, перший рік навчання, I семестр;

- аналітична хімія (якісний та кількісний аналіз), 6 годин лекцій, 64 години лабораторно-практичних занять, 45 годин самостійної позааудиторної роботи, третій рік навчання, V семестр.

Таким чином, хімічній підготовці майбутніх лікарів-лаборантів надається значна увага. При цьому третину навчального часу відведено на позааудиторну самостійну роботу.

Як відомо, самостійна робота студентів є однією з найважливіших складових навчального процесу. Тільки при виконанні самостійної роботи формуються навички, знання й уміння студента, а в майбутньому забезпечується засвоєння прийомів пізнавальної діяльності, виникає зацікавленість до творчої роботи та здатність вирішувати як творчі, так і наукові задачі.

Ядром будь-якої самостійної роботи виступає пізнавальна задача, яка відповідає конкретним дидактичним цілям і передбачає рух студентів від нижчих до вищих рівнів розумової діяльності. Самостійна робота може здійснюватись на заняттях під безпосереднім керівництвом викладача (аудиторна самостійна робота), так і у відсутності викладача і без його участі та допомоги, може використовуватись індивідуально або групою (позааудиторна самостійна робота) [2].

Успіх виконання самостійної роботи можливий тільки при наявності серйозної та стійкої мотивації. Самий сильний мотивуючий фактор – підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Тому кожне заняття з хімічних дисциплін на кафедрі медичної та біоорганічної хімії ХНМУ починається з мотиваційної характеристики теми, де студенти при підтримці викладача показують теоретичну та практичну значимість матеріалу даної теми, новизну навчального матеріалу, професійну направленість навчальної діяльності на занятті. Розвитку у студентів-лаборантів мотивації до самостійної роботи служать і методичні матеріали, якими забезпечені усі заняття з хімічних дисциплін: лекції, навчальні посібники, робочі зошити, що створені співробітниками кафедри для цих студентів, в яких також приділена увага мотивації. При перевірці виконання студентами самостійної позааудиторної роботи з кожної теми (робочий зошит з самостійної роботи) викладач не виправляє помилки студента, а ставить лише запитання у відповідях, тим самим стимулює студента до самостійного мислення, створюючи при цьому елементи проблемних ситуацій [4].

Тому наступним етапом організації самостійної роботи студентів на практичному занятті під керівництвом викладача є опитування у формі дискусії. Зокрема, обговорюються питання, у відповідях, на які студенти допустили найбільшу кількість помилок. При цьому оцінки студентам не виставляються. Це дуже важливо, так як студент не боїться висловити невдалу думку, встановлюються безконфліктні відносини між викладачем та студентом, що робить процес навчання максимально продуктивним. Далі на дошці розв'язуються 1-3 типові задачі, а потім студентам роздаються картки з набором декількох задач для самостійного розв'язування. При цьому можливе застосування двох шляхів:

а) дається однакова кількість задач, одного рівня складності і оцінка виставляється за кількість правильно розв'язаних задач за певний час;

б) даються задачі різної складності і оцінка виставляється за складність розв'язаних задач.

В кінці поточного заняття здійснюється вихідний тестовий контроль, або вихідний контроль із застосуванням карток з певним набором питань (задач) з даної теми, на які студенти повинні дати розгорнуті відповіді. За заняттях виставляється комплексна оцінка, що враховує самотійну роботу і вихідний контроль. На початку наступного заняття викладач проводить розбір типових помилок кожного студента.

Контроль попередньої та позааудиторної роботи студентів при підготовці домашнього завдання проводиться шляхом експрес-тестування протягом 5 хвилин на початку завдання. Оцінки по цьому виду роботи не виставляються, але помилки можуть бути обговорені при проведенні побіжного опитування.

Будь-яка лабораторна робота повинна включати глибоке самотійне припрацювання теоретичного матеріалу, вивчення методик проведення і планування експерименту, освоєння вимірювальних приладів, обробку та інтерпретацію експериментальних даних [1].

Лабораторні заняття проводимо по-різному. Частина занять, які важко здійснити як ділову гру, виконуємо за традиційною схемою.

1. Даємо мотиваційну характеристику теми з тим, щоб студенти чітко уявляли собі в яких розділах даного предмету чи при вивченні яких медико-біологічних та спеціальних дисциплін будуть застосовані практичні навички, набуті в результаті виконання лабораторної роботи. А також яким чином ці практичні навички пов'язані з їх професійною діяльністю.

2. Обговорюємо методику виконання та правила техніки безпеки при виконанні лабораторної роботи (експрес-опитування).

3. Самостійна індивідуальна робота студентів під керівництвом викладача та лаборанта.

4. Оформлення протоколу з висновками, порівнюючи отримані експериментальні дані з фізіологічними нормами, якщо досліджуються біологічно активні рідини.

5. Захист результатів лабораторної роботи з оцінкою.

Вибірково лабораторні роботи організовуємо як «ділову гру». Наприклад, при проведенні лабораторної роботи «Визначення кислотності шлункового соку» (техніка лабораторних робіт, титриметричний аналіз) студенти групи заздалегідь готуються до лабораторної роботи, розглядають теоретичні питання за планом. Потім із академічної групи (8 студентів) формуються 4 бригади по 2 студенти. Перша бригада виконує розрахунки і готує робочі розчини гідроксиду натрію та щавлевої кислоти. Друга бригада стандартизує розчин гідроксиду натрію за щавлевою кислотою титриметричним методом. Третя бригада готує зразки шлункового соку і аналізує його титриметричним методом. Четверта бригада (експерти) оцінює дані лабораторних досліджень другої та третьої бригад і порівнює їх з фізіологічними нормами, робить висновок [5].

Далі обговорюються результати, виявляються неточності, помилки бригад і викладачем оцінюється діяльність як кожного студента, так і бригади в цілому.

Таким чином, учасники гри мають можливість реалізувати цілий комплекс умінь, які вони набули на попередніх етапах навчання.

Позааудиторна обов'язкова самостійна робота є логічним завершенням аудиторних занять (опрацювання лекцій, навчального матеріалу, підготовка до практичних та лабораторних робіт). Викладач безпосередньо не приймає участі у цьому процесі, але результати цієї роботи, як вказувались вище, аналізуються і оцінюються викладачем. Ця робота сприяє формуванню навичків самостійного отримання нових знань та їх застосувань, розвиває навички самоконтролю та самооцінки своєї роботи, виховує відповідальне відношення до результатів виконання завдань. Кафедра медичної та біоорганічної хімії ХМНУ практикує у своїй діяльності також організацію позааудиторної самостійної роботи, яка не входить до навчального плану, але розширює кругозір та поглиблює знання з предмету. Так студентам, які бажають підвищити свій поточний рейтинг, викладачі пропонують написання

рефератів, підготовку виступів на практичних заняттях, участь у роботі наукового гуртка та виконання фрагментів науково-дослідної роботи [3].

Така робота має яскраво виражений творчий характер і розвиває потребу до майбутньої самоосвіти.

Важливою умовою ефективності самостійної роботи студентів є розробка комплексу методичного забезпечення. Кафедрою для студентів зі спеціальності «Лабораторна діагностика» підготовані тексти лекцій, видані навчальні посібники, розроблені робочі зошити для самостійної роботи. Структура навчальних посібників відповідає структурі робочих зошитів. Тому добросовісний студент має можливість, відповісти на контрольні питання зошита, добре підготуватись до заняття, а, в свою чергу, викладачеві допомагає відразу бачити як студент готувався, які в нього були проблеми при підготовці. Це полегшує як роботу студента так і викладача і досягає основної мети – якісної підготовки студентів.

На кафедрі також створені тести контролю вихідного і кінцевого рівня знань, банки завдань та задач.

Результативність самостійної роботи студентів значно залежить від наявності активних методів її контролю.

На кафедрі здійснюються наступні види контролю:

- вхідний контроль знань і умінь на початку вивчення дисципліни;
- поточний контроль, тобто регулярне відстеження рівня засвоєння навчального матеріалу на лекціях, практичних та лабораторних заняттях;
- самоконтроль, який здійснюється студентом у ході вивчення дисципліни при підготовці до занять (вхідний контроль по кожній темі);
- підсумковий модульний контроль по закінченню вивчення модуля;
- підсумковий контроль у вигляді оцінки по дисципліні.

У відповідності до принципів кредитно-модульної системи кафедра застосовує рейтингову систему контролю, що дозволяє добиватись більш ритмічної роботи студента протягом семестру, а також активує його пізнавальну діяльність, стимулює їх творчу активність.

Таким чином слід відмітити, що самостійна робота – це індивідуальна робота студента, яка здійснюється під керівництвом викладача, роль якого повинна залишатись переважною, особливо на першому курсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басов Н.В. Педагогика и психология / Басов Н.В. – Ростов Н/Д: «Феникс», 2000. – 416 с.
2. Безрукова В.С. Педагогика: учебник / Безрукова В.С. – Екатеринбург: Из-во Свердловского инж.-пед. инст.-та, 2003. – 254 с.
3. Дичковська І.М. Інноваційні педагогічні технології / Дичковська І.М. – К., 2004. – 172 с.
4. Карабухин Б.В. Рабочая книга методиста, куратора в ССУЗе серия «Учебники, учебные пособия» / Карабухин Б.В. – Ростов Н/Д: «Феникс», 2003. – 288 с.
5. Коваленко О.Е., Шматков Э.В. Інноваційні технології навчання – навчальний посібник / О. Е. Коваленко, Є.В. Шматков. – Харків, 2008. – 185 с.

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Ромоданова Э.А., Тиманюк В.А.

Национальный фармацевтический университет, г.Харьков

В период перестройки высшей школы были выбраны определенные направления ее развития: профессионализация, компьютеризация, гуманитаризация, индивидуализация обучения и увеличение роли самостоятельной работы студентов (СРС). При этом самостоятельная работа студентов становится не просто важной формой образовательного процесса, а должна стать его основой. Был взят курс на некоторое сокращение в вузе лекций и увеличение часов на СРС. В учебные планы были внесены часы на СРС под контролем преподавателя, так называемая контролируемая